

Μάθημα/Τάξη:	<i>Νέα Ελληνικά Α' Λυκείου</i>
Κεφάλαιο:	
Όνοματεπώνυμο Μαθητή:	
Ημερομηνία:	
Επιδιωκόμενος Στόχος:	<i>/100</i>

Μη λογοτεχνικό κείμενο

Η κρίση και το «χάσμα γενεών».

Το Πάσχα είναι οικογενειακή γιορτή. Έρχονται κοντά όλα τα μέλη της οικογένειας, με τα «αστικά» μέλη να επιστρέφουν στην πατρική οικογένεια, συνήθως στην περιφέρεια. Οι δεσμοί των μελών δυναμώνουν και η επιστροφή στις ρίζες «ανασταίνει» την οικογένεια συναισθηματικά πριν την χριστιανική ανάσταση.

Η τρίτη ηλικία (παπούδες και γιαγιάδες) φροντίζουν να μην λείπει τίποτα. Τα παιδιά τους βρίσκουν λίγο χρόνο να ξεκουραστούν και τα εγγόνια να χαρούν με τον παππού και τη γιαγιά. Πίσω από την οικογενειακή ισορροπία, διακρίνονται ακόμα μερικά χαρακτηριστικά που έχουν ουσιαστικό νόημα. Τα τελευταία χρόνια με το Πάσχα, γεφυρώνεται ένα ηλικιακό χάσμα. Το γνωστό χάσμα γενεών που κάποτε μαθαίναμε στην έκθεση ιδεών, όπου οι νέοι δεν μπορούν να επικοινωνήσουν με τους μεγάλους, συμπληρώνεται, μέσα από την έκφραση αναγκών και τη συναισθηματική μετατόπιση των νεότερων γενιών αυτή τη φορά.

Όμως, μία διαφορετική μορφή του χάσματος γενεών διακρίνεται που δεν οφείλεται μόνο στις πολιτισμικές συνήθειες της εορταστικής περιόδου. Αναφέρομαι στη διαφορά δυναμικής που εμφανίζεται κάθε φορά που έρχονται κοντά οι δύο γενιές, οι παπούδες-γιαγιάδες με τα παιδιά τους. Η λεγόμενη τρίτη ηλικία, κάπου μεταξύ 55+ με 75-, είναι αυτή που πρωταγωνιστεί στο πασχαλινό τριήμερο. Πέραν των πρακτικών θεμάτων που διεκπεραιώνουν, υποσυνείδητα και αυθόρμητα φροντίζουν να περνάνε τα ψυχολογικά τους μηνύματα στους νεότερους.

Οι άνθρωποι αυτοί έχοντας ζήσει σε δύσκολες εποχές και έχοντας περάσει τις κακουχίες που εμείς γνωρίσαμε από τις ταινίες, δημιούργησαν ερωτηματικά για τον τρόπο και για την ποιότητα της επιβίωσης τους. Πόλεμοι, εξαθλίωση, δύσκολες συνθήκες. Μέσα από αυτές τις συνθήκες, γαλουχήθηκαν, κατάφεραν να ζήσουν και να δημιουργήσουν, με άξονα την ενότητα και τις αξίες της οικογένειας. Φτάνουν στο σήμερα να συνεχίζουν να στερούνται πρακτικά και συναισθηματικά για να δίνουν εφόδια στα παιδιά και στα εγγόνια τους.

Ίσως είναι λάθος έκφραση «να στερούνται» - θεωρώ ότι έχουν μέσα τους μία αστείρευτη πηγή συναισθηματικής ενέργειας. Είναι ηθικά προσανατολισμένοι άνθρωποι. Άνθρωποι που δεν κρατάνε για τον εαυτό τους τίποτα αλλά είναι δοτικοί στους κοντινούς τους ανθρώπους. Οι δεσμοί μας με την οικογένεια είναι πολύ ισχυροί, η συνοχή και η διατήρησή της, ήταν και είναι προτεραιότητα. Το στοιχείο της δοτικότητας τους χαρακτηρίζει και την κοινότητα, χωρίς μισαλλοδοξίες και καχυποψίες. Τα πολιτισμικά τους βιώματα, τους έδειξαν το δρόμο για αξίες όπως ο σεβασμός και η εκτίμηση και οφείλουν οι νέες γενιές να τους το ανταποδίδουν.

Από την άλλη υπάρχει μία κακομαθημένη / καλομαθημένη γενιά. Γαλουχημένη σε καιρούς πλαστικούς, σε συνθήκες fast food, χωρίς συνέπεια και βάσεις. Μία γενιά στοχευμένη στην παραγωγή και στην υποστήριξη της εύκολης ζωής και με όποιο τρόπο μπορούσαν να επιτευχθούν αυτά. Με ένα μαγικό τρόπο, δεν υπήρχε δυσκολία και αν υπήρχε προβληματίζε μόνο στο ύφος του εξωτερικού καλλωπισμού της. Οι ανάγκες ήταν πολλές, οι απαιτήσεις ακόμα περισσότερες και η βοήθεια από τους γονείς ήταν υποχρέωση. Όλα λειτουργούσαν υπέρ της, με τους γονείς, απλούς παρατηρητές ενός ζωντανού blockbuster. Η συστημική συνθήκη του σήμερα, έρχεται να επαναπροσδιορίσει τη νέα γενιά και να την φέρει δίπλα στην παλιότερη, αναγνωρίζοντας την ενότητα ως τη γλώσσα επικοινωνίας μεταξύ τους.

Στο εδώ και τώρα, η ολιγοήμερη επιστροφή στην παραδοσιακή οικογένεια, φαντάζει καλύτερη από ένα μήνα σε εξωτικό νησί. Οι παραδόσεις κρατούνται, όχι γιατί δηλώνουν μία ασφάλεια στην πράξη αλλά και γιατί διατηρούν τη διαχρονικότητα της οικογένειας. Η ελληνική παραδοσιακή οικογένεια, έχει αποτελέσει πρότυπο αξιακής κοινωνικοποίησης, η εξάρτηση των μελών της από αυτή, είναι ένα αρχέτυπο που μεταδίδεται συνειδητά και ασυνείδητα.

Αυτές οι παραδόσεις, αποκτούν το νόημά τους όταν η ζαλισμένη γενιά του σήμερα, δεν μπορεί να προσανατολιστεί. Οι γονείς τους όμως, τους δίνουν την ευκαιρία να οριοθετηθούν και να τους διοχετεύσουν ψυχική δύναμη, ακόμα και με τη φράση «όλα θα πάνε καλά». Κανείς δεν μπορεί να το εγγυηθεί αλλά αν προέρχεται από μία τέτοια γενιά που κατάφερε και επιβίωσε στα πιο δύσκολα, η προτροπή αυτή λειτουργεί βελτιωτικά.

Η απορία είναι για αυτή τη γενιά, αν θα καταφέρει να δείξει παρόμοια δύναμη ψυχής με την προηγούμενη ώστε να μπορέσει να την εμφυσήσει και στις επόμενες γενιές, παιδιά και εγγόνια. Τώρα παρουσιάζεται φοβισμένη και ανήμπορη. Δεν έχει περάσει ξανά τέτοιες καταστάσεις περνώντας από τα ψηλά, στα χαμηλά. Η προηγούμενη γενιά, μαθημένη μόνο στα αναγκαία, κατάφερε να καλλιεργήσει τις συνθήκες και να δημιουργήσει καλύτερες συνθήκες για το μέλλον των παιδιών τους.

Το βλέμμα μου είναι στην παρούσα γενιά. Για το πως θα μπορέσει να διαχειριστεί πρώτα τον εαυτό της και μετά τα παιδιά και τα εγγόνια. Πως θα μπορέσουν να αυτοαναγορευθούν οι αρχηγοί της οικογένειας για να οδηγήσουν τις γενιές που έρχονται με ασφάλεια στις νέες, άγνωστες μέχρι τώρα, συνθήκες. Δεν έχω έτοιμη την απάντηση. Έχω όμως την αμυδρή αισιοδοξία ότι αυτή η εποχή, όσο δύσκολη και να είναι, θα βάλει σε επανεκκίνηση το μυαλό και την οπτική μας και θα μας κάνει να αναγνωρίσουμε τα δεδομένα και τα αυτονόητα. **Όπως λέγανε και οι γηραιότεροί μας «να μην περιμένουμε να τα χάσουμε για να τα εκτιμήσουμε».**

Παρατηρήσεις:

A. Ποια άποψη διατυπώνει ο συγγραφέας του κειμένου για τη νέα γενιά; Να την αποδώσετε περιληπτικά σε 50-60 λέξεις.

15 μονάδες

B1. « Όπως λέγανε και οι γηραιότεροί μας «να μην περιμένουμε να τα χάσουμε για να τα εκτιμήσουμε». Πώς αντιλαμβάνεστε το νόημα αυτής της πρότασης σε σχέση με το κείμενο; Να την σχολιάσετε σε 60-70 λέξεις.

15 μονάδες

B2. Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου γίνεται χρήση του α' ενικού και α' πληθυντικού ρηματικού προσώπου. Να δικαιολογήσετε τη χρήση τους από τον συγγραφέα.

10 μονάδες

Β3α.αστείρευτη, κοινωνικοποίηση, συνοχή, οριοθετηθούν , διοχετεύσουν: Να αναλύσετε τις λέξεις στα συνθετικά τους και από το δεύτερο συνθετικό της κάθε λέξης να σχηματίσετε μια δική σας (απλή ή σύνθετη) λέξη. **10 μονάδες**

Β3β. Να εντοπίσετε πέντε σημεία ποιητικής λειτουργίας της γλώσσας μέσα στο κείμενο.

10 μονάδες

Γ. Παραγωγή λόγου

Στο πνευματικό κέντρο του Δήμου σας πραγματοποιείται εκδήλωση με θέμα «Η διάσταση ανάμεσα στους νεότερους και τους παλαιότερους». Έχετε κληθεί ως εκπρόσωπος του σχολείου σας να απευθύνετε μια ομιλία (250-300 λέξεις). Σε αυτήν να αναφερθείτε στα αίτια της έλλειψης επικοινωνίας μεταξύ των δύο γενεών και να προτείνετε τρόπους γεφύρωσης του χάσματος.

40 μονάδες

Λογοτεχνικό κείμενο

«Εξακριβωμένα»

Όσο μπορείς, Νεότητα, απόφευγε
την πείρα.
Είναι μια γριά ζηλότυπη, ανέραστη.
Μόνον ο χρόνος ο πολύς
τη γλυκοκοιτάζει.

Εκ πείρας σας μιλώ.
Μην την εμπιστευέστε.
Ειλικρινής δεν είναι. Σας φανερώνει μόνο
όσα έχασε και σας τρομοκρατεί

όμως, τα μεγάλα κέρδη που της έφεραν
τα ηδονικά της λάθη τ' αποσιωπά.
Επιμελώς στη μνήμη της τα κρύβει
κι αναπολώντας τα ξαναζει.

Εκ πείρας σας μιλώ.
Τις προσφορές της πείρας μη δεχτείτε.
Δόλιες είναι αποβλέπουν
στην κερδοφόρα ανταλλαγή
ξερόχορτα σας δίνει και τον
ολάνθιστο αγρό σας αφαιρεί,

Κι όχι μόνο. Μεσ στην αναμπουμπούλα
που προκαλεί η κλέφτρα πάντα δοσοληψία
η πείρα κάθε τόσο αποσπά
όλο και μια φέτα χορταστική
απ' την πανσέληνό σας

στην έκλειψή της ρίχνοντας τα βάρη,

Εκ πείρας σας μιλώ.
Σοφή δεν είναι η πείρα
Απλώς έχασε τη δύναμη να σφάλλει.”

Παρατηρήσεις:

Α. Ποια συμβουλή δίνει η ποιήτρια στη Νεότητα ; Πώς αντιλαμβάνεστε το νόημα αυτής της συμβουλής; Να αναπτύξετε τις σκέψεις σας σε 60-70 λέξεις.

30 μονάδες

Β1. Να εντοπίσετε μια επανάληψη στο ποίημα και να εξηγήσετε τη λειτουργία της.

10 μονάδες

Β2. Να διακρίνετε αν το ποίημα ανήκει στην παραδοσιακή ή τη μοντέρνα ποίηση, επισημαίνοντας δύο (2) χαρακτηριστικά της μορφής του ποιήματος.

20 μονάδες

Γ. Η ποιήτρια, σε μεγάλη πια ηλικία, επιχειρεί να συμβουλευτεί τη «νεότητα», επικαλούμενη την πείρα που έχει αποκτήσει στη ζωή της. Θεωρείτε πως οι νέοι είναι πρόθυμοι να λάβουν υπόψη τους τις συμβουλές των μεγαλύτερων; Ποια κατά τη γνώμη σας είναι τα γνωρίσματα της νεανικής ηλικίας που δυσχεραίνουν αυτή τη διαδικασία ανάμεσα στους μεγαλύτερους και τους νεότερους. Να αναπτύξετε τις σκέψεις σας σε ένα ενιαίο κείμενο 100-150 λέξεων.

40 μονάδες